

Energietransitie en het poldermodel

Column
Frans Debets

In het najaar verschijnen altijd de belangrijke energierapporten. Eerst verscheen het overzicht van het CBS *Hernieuwbare Energie in Nederland 2016*. Dit boekje heeft al jaren dezelfde opzet en biedt een prettig leesbaar en volledig overzicht van wat er in Nederland is bereikt in het afgelopen jaar. Net als in 2015 was de duurzame-energieproductie weer gegroeid. Helaas was het energieverbruik ook weer toegenomen, daardoor veranderde het percentage duurzame energie maar een klein beetje: de 5,84 procent van 2015 werd 5,98 procent voor 2016.

In oktober verscheen de *Nationale Energieverkenning 2017* (NEV 2017), net als vorig jaar weer boordevol interessante informatie, vooral over de komende jaren. De toon is zorgelijk. Het is duidelijk dat de in 2008

en in het Energieakkoord afgesproken 14 procent duurzame energie in 2020 niet gehaald zal worden. Wel werd succes gemeld op het gebied van energiebesparing. Ook de commentaren in de kranten benadrukten dat succes. Maar dat succes moet de komende jaren nog blijken. In het recent verschenen *EU Energy in figures* blijkt dat landen als Duitsland, Italië, Zweden en het Verenigd Koninkrijk in de afgelopen 22 jaren hun energieverbruik wisten te verminderen. De 28 landen van de Europese Unie realiseerden samen een daling. Maar Nederland deed daar niet aan mee, ons verbruik groeide.

De begeleidende brief bij de NEV 2017 van, toen nog minister, Henk Kamp aan de Kamer was optimistisch van toon. Hij verwijst naar nieuwe afspraken en stelt: 'Wan-

neer al deze maatregelen wel meegenomen zouden worden in de ramingen van de NEV, ben ik ervan overtuigd dat we opnieuw met alle Energieakkoord-partijen zullen concluderen dat alle doelen binnen bereik zijn.'

Dat hardnekkige optimisme lezen we ook in het regeerakkoord: 'Wij willen dat Nederland de komende kabinetsperiode grote stappen neemt in de transitie naar een van de duurzaamste en efficiëntste energievoorzieningen in Europa in 2020.'

Die vreemde combinatie van tevredenheid, ronkende ambities en nauwelijks vooruitgang is kenmerkend voor de Nederlandse energietransitie. We lijken niet te willen inzien dat het niet goed gaat. Kamp wordt alom geprezen, maar de prestaties sinds 2012 zijn mager: van 4,7 naar 5,9 procent in vier jaar terwijl het regeerakkoord 16 procent had beloofd. Het Energieakkoord wordt ook als een succes gezien, maar de beoogde resultaten

Die vreemde combinatie van tevredenheid, ronkende ambities en nauwelijks vooruitgang is kenmerkend

zijn niet gehaald. Leent ons poldermodel zich wel voor zo'n ingrijpend proces als de energietransitie?

De EU is ongerust over de Nederlandse aanpak: op 14 juni ontving minister Ronald Plasterk nog een

aanvullende ingebrekestelling over de richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD) vanwege het aanhoudende gepruts met de energielabels.

De nieuwe minister Eric Wiebes mag straks in 2020 aan de EU uitleggen waarom Nederland de afgesproken doelen niet haalde en waarom zijn voorganger tot eind 2017 dacht dat het wel zou lukken.

In het najaar verscheen ook de Friese Energiestrategie: De bouwstenen. Het doel is duidelijk: energieneutraal in 2050. Maar het antwoord op de vraag hoe we dit gaan halen wordt niet gegeven. Dat komt in de volgende stap. Het uitgangspunt is: samen aan de slag, werken vanuit 'mienskip'. Maar is deze aanpak wel zo verstandig, moet de overheid niet veel duidelijker en strenger zijn? Is het niet tekenend dat het woord handhaving niet één keer wordt genoemd?

► Frans Debets is adviseur op het gebied van duurzame energie